

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Пригорца» на Цетиње, а
може се и картом упу-
тницом на пошту у Котор.
Дописи шаљу се уредиш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање

Цетиње, 28. Августа.

Не може ни Хамид боље среће бити, јер су околности, у којима је царство затекао, последице постанка тога царства и његовог унутрашњег састава, те их неће ниједна сила моћи уклонити, док им узрок постоји.

Рогамн, 17. Августа.

Ја сам вам казао у последњем извјештају, да се погибија турска у последњем боју у Кучима није могла на први поглед право процијенити. Вјести, које сада имамо и то из сасвијем поуздана извора из Подгорице и Скадра, кажу нам, да је турска војска више него преполовљена. Само низама пало је мртвих и рањених око 6,000. Од Зебека зна се почисто, да се из боја у Подгорицу вратило само 550. И ови су сјутра дан одмах побјегли, но их је низам престигао и с муком опет повратио. Интересантно је, да Зебеци није су никакo хтјели, да иду на Црну Гору, јер они су и г. 1862 оvdје ратили и грдно изгинули. Да их склоне на полазак Турци су им говорили, да их неће водити на Црну Гору, него у равне предјеле. За то су се сад Зебеци и противили и говорили: Ми нећемо више, да се бијемо, ви сте нас преварили, јер сте нам говорили, да ће мо се само у равници бити. Од башибозука остало је само 2000, други сви или изгубише или побегоше. Вла- је у Скадру забранила, да нико ништа

ве сваки носи по двије пушке, своју и свога крвника Турчина. Он их лијепо обдари и пошље у бојницу. На жалост један од њих већ је подлегао тежијим ра-
нама. Разабраћу им имена! Видно сам храброга Куча Новака Милошева, гђехрани-
теља Господара. Неустрашиво гонио је

Турци су у овом боју не само по-
тучени, него тако разбивени, да су се је-
два трећи дан у логору окупили. Као што
сам вам телеграфиао за двије ноћи иза бо-

Војске турске једнако придолази у Подгорицу и то свакојаке мјешавине из Азије. Има је сада у све 56 табора, сувише 4,000 башибозука и 3,050 Зебека. Топова имају 54, од којих су неке у фортификације крај наше границе послали. Сад им је дошао и Дервиш паша. То није добро знамење за Махмуд пашу. Могао би и он поћи у сургун, као што је већ пошао Амди паша и Сали паша.

Рогамн, 20. Августа.

Пошто Турке није послужила срећа на бојишту, они хоће да се одликују сад у Подгорици, но не поштеним јунаштвом него ваздашњим безакоњем и дивљаштвом. Неки дан посјекосе на сред Подгорице једнога попа, сина попа Коста из Вуковаца и још једнога Србина из Груда. Сад опет даде Дервин папа поаптити многе Србе Подгоричане, нарочито оне, који имају своје на Даниловуграду у Црној Го-

Синоћ опет дођоше три турска ва-
пора на Пламницу са храном и ђебаном.

Тијесни простор листа, недопушта нам да пратимо све што се у Русији чини у корист ерске ствари. Да пак наши читаоци добију појам о великом покрету рускога народа према положају на балканском полуострву, ево ћемо покушати шљедне вјести из руских листова, који су нама пошљедњом поштом припјели: — Из Кијева је кренуло пут Србије 5. Августа 40 добровољаца, 23 официра и 17 подофицира, а из Петрограда 12. Августа шљедни: поручици Порохин, Шестаков и Напијер, потпоручици Путјага и Костантинов, штабски капетани Ставцки, Нис-

ковски, Холодовски и Лалови, капетан Војтовски, мајор Петерсен, и официри Свјетозаров, Зајцени и Мачихин са још два подофицира. При поласку ових добровољаца држе се молебни по црквама, и силан их народ прати до железнице са литијама. — На позив Чернајевлев отишао је у Србију и гласовити руски генерал Новоселов, један од најизображенијих и најхрабријих кавказких официра. — Такођер је одутовао на бојно поље из Одесе руски полковник Николај Рајевски, син познатог руског генерала Рајевског. Николај Рајевски ратовао је с Чернајевим у Туркестану. Он је поново собом 50,000 рубаља, да помаже потребне официре. — На србском бојном пољу погинуо је Лав Баратински, син pjesника Варатинског. «Руски Мир» вели, покојник је био човек умни, поштен и дубоког образовања. — Из Јарослава јављају да је пресвештени Леонид разаслао на све цркве спархије своје проглас, да се купе прилози у помоћ Бошњацима и Херцеговцима. — Неки руски монастири искали су допуштење од владе, да могу са својим новчаним средствима притећи у помоћ балканским славенима, и да могу калуђере у прошњу на ту сврху шилати. — Чернајев је изразио жељу московском комитету, да му пошаље за сваки војени корпус по једну пољску цркву са дотичним пјевачким коровима. «М. Вједом.» јављају, да су већ предузете мјере, да се три такве цркве што прије пошаљу на бојно поље, и надостављају, да су још потребита средства само за устројство два пјевачка хора. — Из Казана одправљено је у Србију једно санитарно одјелење са потребним средствима за 500 рањеника. — У овом мјесцу петроградски кредитни завод одредило је 50,000 рубаља на помоћ балканским славенима, а петроградски трговачки клуб 200,000! — Од 1 до 10 Августа примла је главна управа старана за рањене и болесне у Петрограду на корист рањених и болесних славена на Балканском полуострву: од збора петроградских племића 10,000 р., од петроградских старообрадаца 12,600, а од часника дворских грандијера 200 рубаља. — Потребне фамилије добровољаца руских, који погину у овом рату, примаће помоћи од дотичних друштава. — У Николајеву 6. Авг. држана су молебственија за побједу нашег оружја по свим црквама. У градској саборној и у кладбищенској цркви народ је плакао молећи се. — «Голос» предлаже, да се повисе цијене на превоз жељезница 5 по сто на прву и другу класу а 2 на трећу. На тај начин израчунато је, да би се сваког мјесеца добивало 500,000 р., који би новац имале дати руске банке за неколико мјесеца унапријед. — У универзит. цркви у Петрограду држан је парастос Алексеји Ершенику, који је тек свршеним течај универзитетских наука, похитао у Србију у великој битци на Морави славно погинуо. Ту је у присуству више професора и ученика, проф. универзитетски свештеник Горчаков изговорио одушевљено и тронито слово, из ког видимо шљедеће мјесто: «Другови, руска крв, коју пролијевају по славенској земљи варвари азијати средством злата себичног и немилостивог Албона, јесте плодносно сјеме слободе из ког ће не у далекој будућности изникнути листна, цвијетно и величанствено дрво цивилизације, славенског свијета, чија ће се животна снага прелити у прогрес Јевропе и свега свијета, и оживиће вас род човјечји новим блијеском просвјете и развјаћа. Подвижници савремене наше славенске борбе с варварима противницима православија и славенских народа, јунаци су слободе, цивилизације и прогреса Русије, славена, Јевропе и читавог свијета. Славни мученички подвиг за слободу младога члана нашег универзитета, који је свој живот приносио на жртву за славенско дјело, осјењује и наш ауторитет вијенцем славе учешћа овог универзитета и словом и дјелом у великој борби Славена противу неделама у обрану начела, који оживљују дух већег дијела савременог човјечанства. Нека живи име Ершеника у скрижалима историје петроградског универзитета кроз све вјекове!» — Ми ћемо одсе под овом рубриком биљежити дјела, која нам најбоље говоре о братинству руског народа.

Са бојнога поља.

Цетиње, 28. Августа.

Трећи предводител нападаја непријатељског од стране Арбаније на Црну Гору, Дервин паша, одбијен је и потучен од стране наше јуначке војске, као што су поражени били његови предци Хамди и Махмуд-паша. Ова два заповједника Турске војске управљала су нападањем на Цр-

ну Гору преко Куча, да ово снажно и јуначко племе покоре и освоје, да са тим леђа осигурају, па онда да у Црну Гору продру. Последице овога плана биле су велике наше побједе од 16. Јула и 2. Авг. на Кучима и тешики поразу турске војске и у самом Цариграду признати, због којег су оба главнокомандујућа на одговорност пред војнички суд позвана. Дервин паша је тај план промијенио и ударио управо на Црну Гору. Па сво Бог и јунаштво црногорско и овај нападај одбијају, и овај план разбијају!

Тек кад се узме у обзир, да су непријатељу разтворени путеви по мору и по суку до на југо-источну границу нашу, тако да је у стању с дана на дан своју војску поновијем снагама из простране царевине подкријељивати; а с друге стране, да је црногорска војска све она иста, која је први дан на бојно поље ступила, која је на Вучијем-долу главну војску непријатељску разбила, која је по два пут с Куча до Подгорице на хиљаде турских једних с глава насјекла, — тек се онда може схватити велика важност овога новог успјеха нашег оружја. Послије два мјесеца офанзивног напрезања царске војске на нашу југоисточну границу, пошто су најбоље турске војсковође своје способности у том подухвату покушали, не само да није непријатељ никаквог успјеха постигао, него је ето сваки пут тежке губитке претрпιο. Па не сјаје ли се већ побједа на нашој страни и на арбанашкоме ратишту? Или ћемо се зар повратити која вијек назад кад се ратовало до међусобног истребљења? Ако просвјета и срце Јевропе и то допушта, ми ћемо се до послѣдњег за велику сврху борити.

Из Србије сви гласови потврђују и све боље откривају велики успјех србског оружја над непријатељском код Алексинца. На десној обали Мораве већ 17. Августа Турци су били сасвијем изистиснути, и њихова се снага концентrirала на лијевој обали. По једном званичном брзојаву из Биограда видимо, да је отолан непријатељ покушавао у петак 20. о. м. нападај на десно крило српско. Тај дан се бој био цео дан до 9 сати у вечер, али пошто су Турци имали троструку силу, Срби су се повукли у утврђене позиције код Алексинца и Делиграда. Савремено о воме атаку главне турске војске под управом шерапкјера Абдул-Керим-паше на Морави, непријатељ је на Јавору правцем на Крушевац ударио, и брзојав, који напријед доносимо из Биограда јавља нам, да је и овђе турска војска под Мемед-Али-пашом у тридневној битци јуначки сузбијена. Овај успјех Чолак-Антићеве војске од превелике је важности, јер је овим путем турска војска од Сјенице и Новог Пазара имала притећи у помоћ разбијој главној армији турској на Морави.

У Книну, 20. Августа. — (Главни усташки стан у Босни, битка под Глагомачом, † Ацо Радосављевић). Некидан прегазих планине, што дјеле Далмацију од сусједне Босне, да одахнем на српској земљи, проглашеној слободном по народној вољи, притврђеном са народном крви. Сваки утисак и осјећај нећу описивати, то се и не да лако рјечима изрећи, за то ћу се ограничити на најпрече, да би ваши читаоци знали бар нешто о ономе што се амо збива. Прешавши планине што дијеле Грахово од книнске крајине, указа се предамном дивно и непрегледно граховско поље, планинама окружено, а искићено брестуљима. Далеко на десну страну, виде се порушени турски шанчеви и чардак, што су га скоро Турци напустили, а на лијевој увукло се међу планине село Пећи, природом утврђено, јер се само кроз један кланац даде ућ ступити. У Пећима сједи од неколико дана полковник Деспотовић са јединијем одјелењем усташа и најизбранјим четовојма, по чему је то село главни усташки стан. Само се у Пећима неколико кућа спасло од турског огња у којима усташи коначе, остало је Грахово све попаљено. Од четовоја који окружавају полковника споменућу Милановића, Амелицу и попа Карана; нити виђех пак нити чух споминати неке кроз новине проглашене војводе, који су се по свој прилици ради својих трговачких посала уклонили. У логору чуо сам доста приповједати о задњој битци код Глагомача, о којој ћу неколике рећи.

Крене Деспотовић са великом силом 11. на Глагомач и удари најприје на омаке бега Филиповића, два сата пред Глагомачом. Ондаи бијаху колико и једна варош и по броју кућа и богатства, а уз то су их бегови утврдили за обрану надајући се по сјети усташкој. Бијаше намјера заповједника, да приволи бегове на предају што би као први случај имало велике важности за будуће војевање по Босни, и за то им понуди врло повољне увјете: јамчи

ни се и за живот и имање, беговима престо је и оружје носити, само остали Турци морају га положити и да усташима ручак даду. Преговори су трајали неколика сата и најпосље поруче Турци да пристају, али кад се чета једна примаче оборе на њу из пушака. То је доста било да сви усташи јурише и све огњу предаду и кроз два сата неостане од великога богатства ништа већ рушевине и пепео. Ту је погинуло најмање стотину Турака а многи их је у огњу главом платило, несмијући из куће изаћи. Један бег хтједе утећи Глагомачу на коњу као ластавица, али га дочека Амелица, под којим је мало прије коњ пао, обали бега и на његова узјапе. Силном плијену што су ту усташи задобили нема рачуна; око 500 говеда и коња, мноштво ситне стоке, а покућства и кућњег украса без броја. Од усташа бијаше рањених 25 а мртвих 3. За ове битке и дан је прошао а међутим приемије и Глагомачу помоћ и тако га за овај пут оставе на миру. Сада је, како рекох, главни стан у Пећима, а остали су усташи пораздјелени и опет се спремају за бој.

Овом приликом не могу премучати о сјајноме спроводу покојног Аце Радосављевића, што му га овдашње грађанство приреди. Покојник бијаше родом из Митровице, изучио је војничку школу у Винер Најштату код Беча, и ступио у војничку службу је постао официром. На први глас о побуни остави родитеље и своју лаку службу и долети у чету Голуба Бабића, у којој је до задњег часа јуначки се борио. Најученији међу дружином, особито у војничкој науци, бијаше му предана управа над топовима, код којих га је пушка турска ранила при опседању Грахова, од које ево и умрје. Племенита намјера ради које је прегнуо руководила га је цијеле године тешког четничког војевања те бијаше добро виђен међу дружином, а стече пријатеља и поштоватеља и по Далмацији ће би га год намјера намјерила. У Книну особито, ће се је он често навраћао, стекао је пријатељства и уважења, а томе је свједок најтежање у њези за његова боловања и општа жалост што је овладава ради његове смрти. При спроводу најодличнији грађани окружаваху сандук мртвачки са свјећама у руци, пред којим је ступало свештенство и гласба са тробојницом у црно завијеном на челу. Та тужна пратња спроведе задње остатке покојникове до книнског поља, ће их у правосл. гробљу положише у гробницу јунака и витезова Синобада, који су некада своју крв пролијевали и јуначки гинули као и он прогонећи Азијата из своје отачбине.

ЦЕТИЊЕ, 26. Авг. — Прекојучер етигао је овђе преко Бара и Сутормана г. Ђикалди консул француске републике у Скадру са својим секретаром, а синоћ је одутовао у стан Њ. Свјетлости Књаза на Даниловград.

Новости.

— Грчка влада поновила је протест противу черкезког насељења у пограничним јој провинцијама.

— У Риму, Милану и Торину држати су велики митинзи, на којима је италијански народ најсвечаније протестирао противу варварства турског и изјавио своје симпатије Југославенима.

— У Хрватској напредују прогонства противу Срба. Познати Србин у Осеку, Марко Аксентијевић, пресједник трговачке камаре и посланик на карловачком сабору, допраћен је са војничком пратњом у Загреб. На дотичну интерпелацију Васа Ђурђевића, бан Мажурановић одговорио је у сабору, да се немогу подносити србске симпатије, које би шиле противу Хрватке!

— Турска злочинства на балканском полуострву дјелујују и на новисвијет преко океана. По листовима с разноразног вијест, да је по наредби пресједника сједињенијех држава, амерканско посланство у Цариграду водило истрагу сврху починенијех ужаса у Бугарској, и да ће до који дан предједник Грант, саопћити успјехе ове истраге.

— Из Беча се јавља, да је Porta одговорила гледи посредовања, да је вољна ступити у преговоре примирја и мира, али захтјева ратну накнаду и јамства за обзеве. Мир са реформата за Босну и Херцеговину неможе примити, јер би то значило признање. Porta је пак сама по себи готова на реформе обешане. У осталом, да ће пристати на прихирје ако Србија

у једно подише и прелиминаре ит.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ДАНИЛОВГРАД, 26. Августа.

Јучерашњи бој на Рогаме свршио се врло сјајно за Црногорце, а први офанзивни корак Дервин пашин на Црну Гору са великим поразом његовим. Дервин Паша последије узалуднога вишедневнога маневрирања на више страна одлучи, да заузме Пипере и одатле продужи продирање у Црну Гору и тијем у исто вријеме ослободи Куче од црногорске војске, што бојем никако досад није могао. Стога крене 20 табора низама и 2000 зебека и око 3,000 башибозука. Половина ове војске пређе преко Зете, а друга половина остане на оној страни као заштита. Заповједник Божко Петровић одмах изиде на суерет овој војсци само са два батаљона, која је једино код себе на Рогаме имао. Ови су издржали најжешћу ватру пуна три сата. Када им још два батаљона придобоше у помоћ са Сјенице у Кучима, најкрвавији бој био се непрестано на Тријебач и Дољатину главци, јер су то врата од Пипера; три пута наизмјенице претимала је сад црногорска сад турска војска ове позиције, напониједку око пет сати јурише Црногорци на Турке са свом жестином, освоје на ново обје позиције, слома Турке са свијем и наћерају их у безобзирно бјегство на воду. Турака је погинуло око 2,000, а преко 1000 утопило се у Морачу, бјежећи натраг у Подгорицу. Губитак црногорски такођер је знатан, јер су Турци непрестано пуцали из топова са мест страна. Има мртвих 67 и 122 рањених. Ова нова побједа увеличала је одушевљење црногорске војске. Узето је много оружја и три велике заставе.

ДАНИЛОВГРАД, 26. Августа.

— Дервин паша похватао је и уапсио неколико главара малисорских због тога, што неће у војску турску против Црне Горе.

БИОГРАД, 24. Августа.

— Три дана и прошле ноћи непрекидна борба развијала се очајнички на брјеговима Јавора. Непријатељ нападајући на све линије српске свуда одбијен. У ноћни напад војске српске, Турци су исћерани из три шанца, а двије батерије топовске са свим су им оштетили, у српске руке пало је много барјака непријатељских, муниције и пушака. Јуче нови нападај турски на Мали Зворник је одбијен. Код Конаоника на територију турскоме непријатељ је био нападнут и потучен поред свега тога те је бројем био три пута виши од нас.

ДАНИЛОВГРАД, 27. Августа.

— Синоћ једно одјелење црногорске војске у Кучима ударило на Турке, који су ишли својим шанчевима на Какаритској-Гори. Турци побјегну натраг оставивши преко стотину мртвих. Неколико Куча побиди су се на самом везировом мосту с подгоричкијема Турцима којих је 28 погинуло. Турци онамадне пуцали на чланове руског друштва «Црвени крст» који су ишли да прихватају рањенике.

Г. Гајетан Булат, адвокат у Сплету, моли нас, као пуномоћник г. Алвиза Колудровића, капетана на дунавскијем парабродима, да исправимо вијест, коју смо били из других листова саопћили, о предаји нека два Бугарина турској власти у Видину, да су ово били турски шпиуни и да их је г. Колудровић по њиховој жељи у Видин искрцао; што овим радом чинимо.

Државна штампарија.